

I. С. КАЯ

**ПОСІБНИК
для НАВЧАННЯ**

КРИМСЬКО-ТАТАРСЬКІЙ МОВІ
ЗА НОВИМ АЛФАВІТОМ

КИЇВ
2014

I. С. КАЯ

ПОСІБНИК

ДЛЯ НАВЧАННЯ

КРИМСЬКО-ТАТАРСЬКІЙ МОВІ ЗА НОВИМ
АЛФАВІТОМ

Київ

2014

I. С. Кая

Посібник для навчання кримсько-татарській мові за новим алфавітом

Видавець N. Terletsky. Київ, 2014. Електронна книжка

Пропонований посібник призначений у першу чергу для тих, хто цікавиться історією, культурою й мовою народів, які населяють сучасну Україну.

Це видання укладене на підставі виданої в 1928 році в Сімферополі книги Ісаака Кая «Посібник для навчання кримськотатарській мові за новим алфавітом», переробленної для сучасного користувача.

На наш погляд, лаконічна достатність матеріалу для початківця, який приступає до вивчення мови «з нуля», є його незаперечною перевагою в порівнянні з великим академічним викладом граматичних правил, який на початковому етапі знайомства з мовою виявляється непід'ємним і, найчастіше, непотрібним.

Враховуючи певні фонетичні труднощі на початковому етапі знайомства з мовою для тих, хто звик читати на кирилиці, ми визнали за необхідне дати паралельно з написанням слів на латиниці їх кириличний еквівалент.

Для україномовного читача наданий паралельний переклад тексту.

Абетка.

№ 1.

B, b — [б]

A, a — [а]

R, r — [р]

Araba — Віз

[Араба]

Araba bar.

[Араба бар.]

Віз є

Baba bara.

[Баба бара.]

Батько йде.

Arab bara.

[Араб бара.]

Араб іде.

Baba, arab — barabar bara.

[Баба, араб — барабар бара.]

Батько, араб — разом ідуть.

Baba bar.

[Баба бар.]

Батько є.

Araba bar.

[Араба бар.]

Віз є.

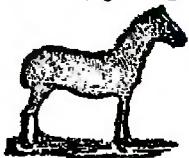
Araba ara.

[Араба ара.]

Віз шукай.

№ 2.

Y, y — [й]

Tay — Лоша
[Тай]

T, t — [т]

At — Кінь
[Ам]

At bar.
[Ам бар.]

Кінь є.

Tay bar.
[Тай бар.]

Лоша є.

At arab a tarta.
[Ат араба тарта.]

Кінь віз тягне.

Ata bara.
[Ата бара.]

Батько йде.

Yara bar.
[Яра бар.]

Рана є.

Tatar yata.
[Татар ята.]

Татарин лежить.

Baba a yta.
[Баба айта.]

Батько говорить.

Ay bata.
[Ай бата.]

Місяць заходить.

№ 3.

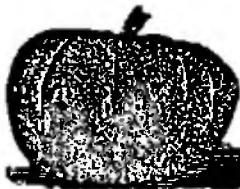
Q,q — [къ]

N,n — [н]

D,d — [д]

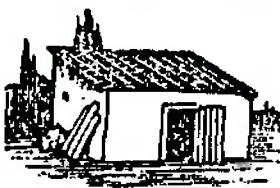
Qart baba — Дідусь.
[Къарт баба]

Qabaq — Гарбуз
[Къабакъ]

Ada — Острів.
[Ада]

Aran — Сараї
[Аран]

Aranda at bar.
[Аранда ат бар.]

У сараї кінь є.

Qart baba qabaq yara.
[Къарт баба къабакъ яра.]

Дідусь гарбуз рубає.

Qart baba arabə baqa.
[Къарт баба араба бакъа.]

Дідусь віз дивиться.

Qart taraq aray.
[Къарт таракъ арай.]

Старий гребінь шукає.

Baba taray.
[Баба тарай.]

Батько зачісує.

Baba yay aray. [Баба яй арай.]	Батько лук шукає.
Taqat bar. [Такъат бар.]	Сила є.
Qabaq qabara. [Къабакъ къабара.]	Гарбуз розбухає.
At qayta. [Ат къайта.]	Кінь вертається.
Qart ayta. [Къарт айта.]	Старий говорить.
Qart baba qayta. [Къарт баба къайта.]	Дідусь вертається.
Aran yana. [Аран яна.]	Сарай горить.
Adada bayraq bar. [Адада байракъ бар.]	На острові є прапор.
Baba arabə ayday. [Баба араба айдай.]	Батько возом керує.
Qart babada tayaq. [Къарт бабада таякъ.]	У дідуся ціпок.
Qart anada taraq. [Къарт анада таракъ.]	У бабусі гребінець.
Daya bara. [Дая бара.]	Нянька йде.
Ana qayta. [Ана къайта.]	Мати вертається.
Arabə artda yata. [Араба артда ята.]	Віз позаду лежить.
Baba tay aray. [Баба яй арай.]	Батько лоша шукає.

№ 4.

O,o—[o]

L,l—[l]

P,p—[p]

Z,z—[z]

Oraq — Серп

[Оракъ]

Top — М'яч

[Топ]

Para — Гроші

[Пара]

Bala — Дитина.

[Бала]

Nal — Підкова.

[Нал]

Qaz — Гусак.

[Къаз]

Onda top bar.

[Онда топ бар.]

Там м'яч є.

O top oynay.

[О топ ойнай.]

Він м'ячем грає.

O toqtay.

[О токътай.]

Він зупиняється.

Anada para yoq.

[Анада пара ёкъ.]

У мами грошей немає.

Odada qopqa bar.

[Одада къопкъа бар.]

У кімнаті цебро є.

Qopqa anda yata. [Къопкъа анда ята.]	Цебро там лежить.
Qart ana oraq ora. [Къарт ана оракъ ора.]	Бабуся жне.
Qorada ot bar. [Къорада от бар.]	В огорожі трава є.
O oq ata. [О окъ ата.]	Він стрілу пускає
Baba toq. [Баба токъ.]	Батько ситий
Anda tay yoq. [Анда тай ёкъ.]	Там лошати немає
Babada top yoq. [Бабада топ ёкъ.]	У батька м'яча немає.
Bala qaz baqa. [Бала къаз бакъа.]	Дитя дивиться (пасе) гусаків.
Qazanda qaz qaynay. [Qazanda qaz qaynay.]	У казані гусак кипить.
Azbarda qazlar bar, yaldaylar. [Azbarda qazlar bar, yaldaylar.]	У дворі гусаки є, плавають.
Bazarda qaz yoq. [Bazarda qaz yoq.]	На базарі гуски немає.
Zalda toz bar. [Zalda toz bar.]	У залі пил є.
Atda nal yoq. [Atda nal yoq.]	У коня підкови немає.

№ 5.

M, m – [M]

Çoban —
Пастух
[Чобан]

Dam — Дах
[Дам]

Qalaç —
Бублик
[Къалач]

Lampa —
Лампа
[Лампа]

**Çobanda qaqaç bar, qoy çoq,
qalaç yoq.**

[Чобандың къакъач бар, къой
чокъ, къалач ёкъ.]

Boz at arabat tarta.

[Боз ат араба тартат.]

Atqa zor.

[Атқа зор.]

Qaz qozlay.

[Къаз къозлай.]

Baba yaza.

[Баба яза.]

Qart baba qaza.

[Къарт баба къаза.]

Çoqraqq aqa.

[Чокъракъ акъа.]

Ana lampa yaqa.

[Ана лампа якъа.]

У пастуха в'ялене м'ясо є, овець
багато, бублика немає.

Сірий кінь віз тягне.

Коню важко.

Гуска несеться.

Батько пише.

Дідусь копає.

Джерело тече.

Мати лампу запалює.

Qolda qolçaq bar. [Къолда къолчакъ бар.]	На руці рукавичка є.
Bazarda qaz bar. [Bazarda qaz бар.]	На базарі гуска є.
Minda tay bar. [Minda tay бар.]	Тут лоша є.
Baba çala. [Baba чала.]	Батько грає.
Babada tay yoq. [Бабада тай ёкъ.]	У батька лошати немає.
Damda qabaqlar bar. [Дамда къабакълар бар.]	На даху гарбузи є.
Anamda marama yoq. [Анамда марама ёкъ.]	У моєї мами немає марами.
Çoban balada tayaq balaban. [Чобанбалада таякъбалабан.]	У пастуха-хлопчика ціпок великий.
Taylor martda oynaylar. [Тайлар мартда ойнайлар.]	Лошата в березні грають.
Ayaqda çorap bar. [Аякъда чорап бар.]	На нозі панчоха є.
Çoban çala. [Чобан чала.]	Пастух грає.
Bala oynay. [Бала ойнай.]	Дитина танцює.
Anamda çay çoq. [Анамда чай чокъ.]	У моєї матері чаю багато.
Baba qaza. [Баба къаза.]	Батько копає.
Qart baba bara. [Къарт баба бара.]	Дідусь йде.

№ 6.

I, i — [и]

Yip — Мотузка.

[Йип]

I, i — [ы]

Yilan — Змія.

[Йылан]

Qazıqda yip bar.

[Къазыкъда йип бар.]

At qazıqqa bağlandı.

[Ат къазыкъа бағланды.]

At minda yatti.

[Ат минда уатты.]

Çaqı onda.

[Чакъы онда.]

Piçaq minda.

[Пычакъ мында.]

Qart baba oraqdan qaytdı.

[Къарт баба оракъдан
къайтды.]

O oraqqqa bardı.

[О оракъкъа барды.]

На стовпі мотузка є.

Кінь до стовпа прив'язаний.

Кінь тут лежав.

Складаний ножик там.

Ніж тут.

Дідусь зі жнив повернувся.

Він на жнива пішов.

Oraqqa bardim, çaqını qirdim.	На жнива я пішов, складаний ножик зламав.
[Оракъкъа бардым, чакъыны къырдым.]	
Cora çoq oynadı.	Чора багато грав.
[Чора чокъ ойнады.]	
Papiy yalday.	Качка плаває.
[Папий ялдай.]	
Papiy qozlay.	Качка несеться.
[Папий къозлай.]	
Azbarda iri papiy bar.	У дворі велика качка є.
[Азбарда ири папий бар.]	
Italyada portaql coq.	В Італії апельсинів багато.
[Италиада портакъал джокъ.]	
Onda qar yoq, iriy.	Там снігу немає, тане.
[Онда къар ёкъ, ирий.]	
Çoban qayta.	Пастух вертається.
[Чобан къайта.]	
Bala bara.	Дитина йде.
[Бала бара.]	
Anamda papiy bar.	У моєї матері качка є.
[Анамда папий бар.]	
Babada at bar.	У батька кінь є.
[Бабада ат бар.]	
Qart baba bara.	Дідусь йде.
[Къарт баба бара.]	
Baba qayta.	Батько вертається.
[Баба къайта.]	
Qart baba bardı.	Дідусь пішов.
[Къарт баба барды.]	
Onda çoqraq aqa.	Там джерело тече.
[Онда чокъракъ акъа.]	

№ 7.

K, k — [k]

Kemane — Скрипка
[Кемане]

E, e — [ɛ, e]

Erende — Рубанок
[Эренде]

Qalem — Ручка
[Къалем]

Erik — Слива
[Эрик]

Men erik yedim
[Мен эрик едим]

Я сливи ёв

Onda erik yoqtır
[Онда эрик ёкътыр]

Там сливи немас

Erendenen erendeledim
[Эренденен эренделедим]

Я рубанком стругав

**Menim babam qalemenen yazı
yazdı**

Мій батько ручкою письмову
роботу писав

[Меним бабам къалемнен язы
язды]

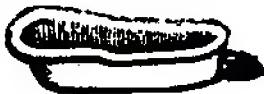
Men kemane çalam
[Мен кемане чалам]

Я на скрипці граю

O oynay [О ойнай]	Він танцює
Ana keten toquy [Ана кетен токъуй]	Мати полотно тче
Balada penir yoq [Балада пенир ёкъ]	У дитини сиру немає
Berber çay içti [Бербер чай ичти]	Перукар чай пив
Men çay içem [Мен чай ичем]	Я чай п'ю
Çeren yana [Черен янга]	Стіг горить
Anada keten yoq [Ана кетен ёкъ]	Мати полотна не має
Balada penir bar [Балада пенир бар]	У дитини сир є
Babam çay içti [Бабам чай ичти]	Мій батько чай пив
Ana çay içe [Ана чай иче]	Мати чай п'є
Baba kemane çala [Баба кемане чала]	Батько на скрипці грає
Berber bardı [Бербер барды]	Перукар пішов
Babamda penir bar [Бабам пенир бар]	У моого батька сир є
Berber qayta. [Бербер къайта.]	Перукар вертається.
Babam qaza. [Бабам къаза.]	Мій батько копає.
Babam qazdı. [Бабам къазды.]	Мій батько копав.

№ 8.

U, u — [y]

Vanna — Ванна
[Ванна]

V, v — [v]

Urba — Одежда
[Урба]

Deve — Верблюд
[Деве]

Zurna — Зурна
[Зурна]

Babam urba kiydi, atqa yem berdi, arabanı yekdi, Kerçke bardi.

[Бабам урба кийди, атқа ем берди, арабаны екди, Керчке барды.]

O atnı qamçınen ura edi.
[О атны къамчынен ура эди.]

Arablarda deve çoqtır.
[Арабларда дeve чоқтыр.]

Deve araba çeke.
[Деве араба чеке.]

Men vannada yuvundım.
[Мен ваннада ювундым.]

Мій батько одяг надів, коню корму дав, воза запряг, у Керч виїхав.

Він кіня батогом бив.

В арабів верблюдів багато.

Верблюд віз тягне.

Я у ванні купався.

**Veli aqay at aldı, bala
quvandi.**

[*Вели акъай ат алды, бала
къуванды.*]

Devede çoq quvet bardır.

[*Деведе чокъ къуает бардыр.*]

**Köylü ormandan odun
yükledi.**

[*Кёйлю ормандан одун юкледи.*]

Çoban zurna ve qaval çala.

[*Чобан зурна ве къавал чала.*]

At araba çeve.

[*Ат араба чеке.*]

Köylülerde at çoqtır.

[*Кёйлюлерде ат чокътыр.*]

O atını aldı.

[*О атны алды.*]

Men arabanı yekdim.

[*Мен арабаны екдим.*]

Men urba aldım.

[*Мен урба алдым.*]

Men özende yuvundım.

[*Мен озенде ювундым.*]

Qaz yalday.

[*Къаз ялдай.*]

Qart baba arabanı yekdi.

[*Мен арабаны екдим.*]

Babam özende yuvuna.

[*Бабам озенде ювуна.*]

Qart baba ormandan qayta.

[*Мен арабаны екдим.*]

Дядько Вели коня купив, дитя
раділо.

У верблюда багато сили.

Селянин з лісу дрова завантажив.

Пастух на зурні й на дудці грає.

Кінь віз тягне.

В селян коней багато.

Він коня купив.

Я воза запряг.

Я одяг купив.

Я в річці купався.

Гуска плаває.

Дідусь воза запряг.

Мій батько в річці купається.

Дідусь з лісу вертається.

№ 9.

Ş ş — [ш]

Baş — Голова.

[Баш]

Şar — Күля

[Шар]

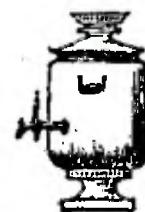
S, s — [с]

Maqas —

Ножиці

[Макъас]

Samovar —

Самовар

[Самовар]

Samovarda suv qaynadi.

[Самоварда сув къайнады]

У самоварі вода закипіла.

Biz sizde sekernen çay içdik.

[Биз сизде шекернен чай ичдик]

Ми у вас із цукром чай пили.

Çay tath edi.

[Чай татлы эди]

Чай був солодкий.

"Alla razı olsun" — dedik.

[„Алла разы олсун“ — дедик]

«Дякуємо» — сказали ми.

Lampada şıše yoq.

[Лампада шише ёкъ]

На лампі скла немає.

Ortalıq qaranlıq.

[Орталықъ къаранлықъ]

Навколо темно.

Qızlar saqız çaynaylar.

[Къызылар сакъыз чайнайлар]

Дівчата смолу жують.

Balalar aşıq oynaylar.

[Балалар ашықъ ойнайлар]

Діти в кості грають.

Soba yanında müşiq yata.

[Соба янында мышыкъ ята]

Біля грубки кішка лежить.

Müşiq sıçan aşay.

[Мышыкъ сыйчан ашай]

Кішка мишку їсть.

Biz mektebde qarandaşnen yazı yazdıq.

[Биз мектебде къарандашнен язы яздыкъ]

Sekiznen beş qaç eter?

[Секизнен беш къач эттер?]

Bilmeyim, babamdan sora, o aytsın.

[Билмейим, бабамдан сора, о айтсын]

Bala aş aşay ve oynay.

[Бала аш ашай ве ойнай.]

Anam qaza.

[Анам къаза.]

Soba yanında bala yata.

[Соба янында бала ята]

Babamda erende bar.

[Бабам эренде бар]

Qızlar erik aşaylar.

[Къызлар эрик ашайлар]

Erik tatlı edi.

[Чай матлы эди]

Menim babam erik aşadı.

[Меним бабам эрик ашады]

Men suv içtim.

[Мен сув ичтим.]

Men erik aşadım.

[Мен эрик ашадым.]

Men şar bar.

[Мен шар бар.]

Ana maqas bar.

[Ана макъас бар]

Ми в школі олівцем письмову роботу писали.

Вісім і п'ять скільки буде?

Не знаю, у батька запитай, він нехай скаже.

Дитина їжу єсть і грає.

Моя мати копає.

Біля грубки дитя лежить.

У моого батька рубанок є

Дівчата сливу їдять

Слива була солодкою.

Мій батько сливу їв.

Я воду пив.

Я сливу їв.

В мене куля є.

У матері ножиці є.

№ 10.

H, h – [x]

Q, q – [kъ]

Papaḥ—

Папаха

[Папах]

Horaz—

Півень

[Хораз]

Quyu—

Колодязь

[Къую]

Qarağaç—

В'яз

[Къарагъач]

Qarğada ğaǵa bar.

[Къаргъада гъагъа бар]

Qarǵa daǵda yaşay.

[Къаргъа дагъда яшай]

Qarǵa tarlada boǵdayní

çoquy.

[Къаргъа тарлада боғъдайны
чокъуй]

Horaz baǵıra, haber bere,
kün açıla.

[Хораз бағыра, хабер бере, кюн
ачыла]

Anahtar qapını aça.

[Анахтар къапыны ача]

Harbin Sibiryadadir.

[Харбин Сибирйададыр]

Sibiryada halq azdır.

[Сибирйада халкъ аздыр]

Anda da şuralar idaresi

У ворони дзъоб ё.

Ворона у лісі живе.

Ворона на полі пшеницию клює.

Півень кричить, звістку подає, день
починається (відкривається).

Ключ відкриває двері.

Харбін у Сибіру.

У Сибіру народу мало.

Там теж Радянське управління є.

bardır.

[Анда да шуралар идареси
бардыр]

**Eskiden Qırımda han idaresi
bar edi.**

[Эскиден Къырымда хан идареси
бар эди]

**Ğayret et, dağdan odun
ketir.**

[Гъайрет эт, дагъдан одун
кетир]

Almalar bağçadadır.

[Алмалар багъчададыр.]

**Bağçaqa bar, alma al,
Yaltaqa ket, halqlarqa sat.**

[Багъчакъа бар, алма ал,
Ялтакъа кет, халкъларкъа
сат.]

**Bağçada alma al, halqlarqa
ber.**

[Багъчада алма ал, халкъларкъа
бер.]

Yalta Qırımdadır.

[Ялта Къырымдадыр]

Asan, quyudan suv ketir.

[Асан, къюдан сув кетир]

**Asan, azbarqa yür, horaz
baq.**

[Асан, азбаркъа юр, хораз бакъ]

За старих часів у Криму ханське
управління було.

Постараїся, з лісу дров привези.

Яблука в саду.

У сад піди, яблук візьми, у Ялту
поїдь, людям продай.

У саду яблук візьми, людям дай.

Ялта в Криму.

Асан, з колодязя води принеси.

Асан, у двір піди, півня подивися.

№ 11.

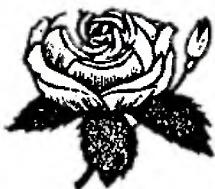
Ö, ö — [o, ē]

G, g — [r]

Ü, ü — [y, ю]

Ögüz — Вол
[Огюз]

Gül — Роза
[Гюл]

Gön — Кожа
[Гён]

Gül yazda çoq olur.

[Гюл язда чокъ олур.]

Men gülni çoq severim.

[Мен гюлни чокъ северим.]

Qızlar başlarına gül taqarlar.

[Кызылар башларына гюл тақтарлар.]

Ögüz göni sağlam olur.

[Огюз гёни сагълам олур.]

Ondan çarıq yaparlar.

[Ондан чарыкъ япарлар.]

İşçilar gön çarıq kiyeler.

[Ішчилар гён чарыкъ киерлер.]

Balalar gögercin uçurırlar.

[Балалар гёгерджин учурырлар.]

Çölde kiyik gögercin çoqtır.

[Чёлде кийик гёгерджин чокътыр.]

Троянд улітку багато буде.

Я троянду дуже люблю.

Дівчата на свої голови троянди надягають.

Воляча шкіра міцна.

З неї постоли роблять.

Працівники шкіряні постоли надягають.

Діти голубів пускають.

У полі диких голубів багато.

Çöller yazda çoq güzeldir.

[Чөллөр язда чокъ гюзелдьыр.]

Aqyar yolunda bir qaç tunnel bardır, yayan keçmek mümkün degildir.

[Акъяр ёлунда бир къач түннел бардыр, яянан кечмек мюмкюн дегилдирир.]

Bu ev menim mülkimdir.

[Бу эв меним мюлкимдирир.]

Bugün menim qardaşım gögümnen suv ketirdi.

[Бугюн меним къардашым гюгюмнен сув кетирди.]

Çölde atlar çoqtır.

[Чёлде аттар чокътырыр.]

Anda da ögüzler çoqtır.

[Анда да огюзлер чокътырыр.]

Horaz bağıra, at kışney.

[Хораз багъыра, ат кишиней]

Mende gögercin çoqtır.

[Менде гёгерджин чокътырыр.]

Azbarda özüz tura.

[Азбарда огюз тура.]

Arun, suv ketir.

[Арун, сув кетир]

Ahmet, alma al.

[Ахмет, алма ал.]

Qarğa cevizni ketire.

[Къаргъа тарлада богъдайны чокъуй]

Поля влітку дуже гарні.

По Севастопольській дорозі кілька тунелів є, пішки пройти не можна.

Цей будинок-моя власність.

Сьогодні мій брат глечиком воду приніс.

У полі коней багато.

Там також волів багато.

Півень кричить, кінь ірже.

У мене голубів багато.

У дворі віл стойть.

Арун, води принеси.

Ахмет, яблуко візьми.

Ворона горіх несе.

№ 12.

C, c — [дж]

Cami — Мечеть
[Джами]

F, f — [ф]

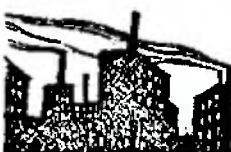
Ñ, ñ — [нъ]

Ceviz — Горіх
[Джевиз]

Çaň — Дзвін
[Чанъ]

Fabriqa — Серп
[Фабрикъа]

Dolap — Серп
[Долап]

Deñiz — Серп
[Денъиз]

Men üç ceviz aldım, cebime qoymdım, Cepparnen beraber aşadım, amma hastalandım.

[Мен уч джевиз алдыым,
джебиме къойдым, Джеппарнен
берабер ашадым, амма
хасталандым]

Doqtur keldi, ilâc berdi.

[Докътур келди, илядж берди]

Balalar cümlesi ciyıldılar.

[Балалар джюмлеси
джыйылдылар]

Я три горіхи купив, у кишеню своюо поклав, із Джепаром разом поїв, але занедужав

Доктор прийшов, ліки дав

Діти усі зібралися

**İlâcni içdim, çanım sıqıldı,
kezinmek çıqdım, camige
bardım, Alini kördim, Ali
cenkden kelgen edi.**

[Іляджни ичдим, чаным
сыкъылды, кезинмек чыкъым,
джамиге бардым, Алини
кёрдим, Али дженкден келген
эди]

**Ali olarǵa cenk haberleri
aytdı.**

[Али оларгъа дженк хаберлери
айтды]

**Ali alim adamdır, ilmi, aql
çoqtır.**

[Али алым адамдыр, илми,
акъыл чокътыр]

Çań çaldi.

[Чанъ чалды]

Men diñledim.

[Мен динъледим]

Parohod keldi.

[Пароход келди]

Deñiz tıñç edi.

[Деньиз тынч эди]

Yolcular çıqtı.

[Ёлджулар чыкъды]

İşçiler fabriqaǵa kettiler.

[Ішчилер фабрыкъагъа
кеттилер]

Fabriqada tüfekler yasaylar.

[Фабрыкъада тюфеклер
ясайлар]

Ліки я випив, мені стало нудно,
погуляти я вийшов, до мечеті
пішов, Алі бачив, Алі з війни
прибув

Алі їм військові вісті розповів

Алі вчена людина: знань, розуму в
нього багато

Дзвінок подзвонив

Я слухав

Пароплав прибув

Море тихе було

Пасажири вийшли

Робітники на фабрику пішли

На фабриці рушниці роблять

**Senin baban qaysı fabriqada
calışa?**

[Сенин бабан къайсы
фабрыкъада джалаыша?]

O dülgerdir, dolap yapar.
[О дюлгердир, долап япар.]

**Men sizin ağaňıznı kördini,
Kefeden keldi.**

[Мен сизин агъанъызыны
кёрдини, Кефеден келди]

**Oniňnen yanında Umer de
bar edi.**

[Онынънен янында Умер де бар
эди]

**Üç funt yüzüm aldılar, bizge
gece fenernen keldiler.**

[Уч фунт юзюм алдылар, бизге
гедже фенернен келдилер.]

Olar andan şeerge qayttılar.
[Олар андан шеэрge
къайттылар.]

Biz özende yuvundıq.

[Биз озенде ювундыкъ.]

Qaz özende yalday.

[Къаз озенде ялдай.]

Biz dağdan qayttılar.

[Биз дагъдан къайттылар.]

At özenge bara.

[Ат озенге бара.]

Özende çoq balıq bardır.

[Озенде чокъ балыкъ бардыр.]

Твій батько на якій фабриці
працює?

Він столяр, шафу робить

Я вашого старшого брата бачив, з
Феодосії він приїхав

З ним поруч і Умер був

Вони три фунти винограду купили,
до нас уночі з ліхтарем прийшли.

Вони звідти в місто повернулися.

Ми в річці купалися.

Гуска в річці плаває.

Ми з лісу повернулися.

Кінь до річки йде.

В річці багато риби є.

№ 13.

J, j — [ж]

Jurnal — Журнал
[Журнал]

Yelek — Жилет
[Елек]

Hasan jurnal oquy.

[Хасан журнал оқуу]

Ahmet yelek bar.

[Ахмет елек бар]

Habib Jenevaga ketti.

[Хабиб Женевага кетти]

Ondan maňa frenk jurnal yiberdi.

[Ондан манъа френк журнал ийберди.]

O zurnallarda Parisniň resimleri bar edi.

[О зурналларда Париснинъ ресимлери бар эди]

Menim bugün sağlığım yaramay, alım yaramay.

[Меним бүгүн сағълыгъым ярамай, алым ярамай]

Balıqlar suvda yaşaylar.

[Балыкълар сувда яшайлар.]

Bahar yelleri ese edi.

[Бахар еллери эсэ эди]

Хасан журнал чита€

В Ахмета жилет €

Хабіб у Женеву виїхав

Звідти мені французький журнал вислав

У тих журналах малюнки Парижа були

Мо€ здоров'я сьогодні кепське, стан мій поганий

Риби у воді живуть.

Весняні вітри віяли

**Arqadaşima para berdim,
maňa Jul Verniň romanlarını
ketti.**

[Аркъадашыма пара бердим,
манъа Жүл Вернинъ
романларыны кетти.]

**Arun kezintige çıqtı, ava
yahşı edi.**

[Арун кезинтиге чыкъты, ава
яхши эди]

Denizge bardı

[Денъизге барды]

Olar andan şeerge qayttılar.

[Олар андан шеэрge
къайттылар.]

**Biz onıňnen olarnıň
bağçasına bardıq, armut,
alma aşadıq.**

[Биз онынънен оларнынъ
багъчасына бардықъ, армут,
алма ашадыкъ.]

**Anda daa nasıl yemişler
bardır?**

[Анда даа насыл емишлер
бардыр?]

**Balalar deñizge kettiler ve
qumda oynadılar.**

[Балалар денъизге кеттилер ве
къумда ойнадылар.]

**Bizim evimiz deñizden uzaq
degildir.**

[Бизим эвимиз денъизден узакъ
дегилдир.]

Товарищеві моему гроші я дав, мені
романи Жюль-Верна приніс

Арун вийшов погуляти, погода
гарна була

До моря пішов

Вони звідти в місто повернулися.

Ми з ним у юхній сад пішли, груші,
яблука іли.

Там ще які фрукти є?

Діти пішли до моря й грали на
піску.

Наш будинок від моря недалеко.

Сучасний кримськотатарський алфавіт

Буква	Читання (рос. кирилиця)	Буква	Читання (рос. кирилиця)
A a	а	M m	м
Â â	я (у середині й кінці слів)	N n	н
B b	б	Ñ ñ	нъ (як англійське ng)
C c	дж	O o	о
Ç ç	ч	Ö ö	як німецьке ö
D d	д	P p	п
E e	э, е (у середині й кінці слів)	Q q	къ (близьке до кх)
F f	ф	R r	р
G g	г	S s	с
Ğ ğ	гъ (як українське г)	Ş ş	ш
H h	х	T t	т
I i	ы	U u	у
İ i	и	Ü ü	як німецьке ü
J j	ж	V v	в
K k	к	Y y	й
L l	л	Z z	з